

Instytut Pamięci Narodowej - Lublin

<https://lublin.ipn.gov.pl/pl5/aktualnosci/53875,Otwarcie-wystawy-Ocalone-z-transportow-Dzieci-Zamojszczyzny-Lublin-20-czerwca-20.html>
2022-08-12, 19:55

Otwarcie wystawy „Ocalone z transportów Dzieci Zamojszczyzny” - Lublin, 20 czerwca 2018

W środę w lubelskim IPN odbyło się otwarcie wystawy „Ocalone z transportów Dzieci Zamojszczyzny”

20 czerwca 2018 r. w siedzibie Instytutu Pamięci Narodowej Oddział w Lublinie przy ul. Wodopojnej 2 odbyło się otwarcie wystawy „Ocalone z transportów Dzieci Zamojszczyzny”. Wydarzenie rozpoczął dyrektor IPN Lublin Marcin Krzysztofik. Po nim głos zabrała autorka ekspozycji dr Beata Kozaczyńska, która wprowadziła zebranych w historię Dzieci Zamojszczyzny i ideę wystawy. Ekspozycję w lubelskim IPN będzie można oglądać do połowy lipca bieżącego roku.

Wystawa ukazuje losy uratowanych dzieci, wywiezionych z obozu przejściowego w Zamościu w sześciu „transportach śmierci” do dystryktu warszawskiego. Zimą 1942/1943 r. skierowano z obozu przejściowego w Zamościu do trzech powiatów: siedleckiego, garwolińskiego i mińsko-mazowieckiego 5432 osoby, głównie dzieci i starców. Na wystawie omówione zostały poszczególne etapy ich gehenny oraz akcja ich ratowania: wysiedlenie z rodzinnego domu, odłączenie od rodziców w obozie przejściowym w Zamościu, transporty do dystryktu warszawskiego, akcja pomocy i opieki ze strony miejscowej społeczności,

pobyt w „rodzinach zastępczych”, szpitalach i placówkach opiekuńczych, wybrane aspekty z życia codziennego oraz powroty w rodzinne strony. Na wystawie ukazane zostały mało znane aspekty związane z pomocą udzieloną przez społeczeństwo Warszawy: ratowanie dzieci na Dworcu Wschodnim w styczniu 1943 r., umieszczanie dzieci w warszawskich szpitalach, działalność stołecznych „Kół Opiekuńczych”, itp.

Część ekspozycji zawiera fotografie współczesne osób posiadających status „Dzieci Zamojszczyzny”, wykonane przez dr Kozaczyńską podczas indywidualnych wywiadów, przeprowadzonych na przestrzeni ostatnich lat (głównie na Zamojszczyźnie).

Wystawa trwale udokumentuje wojenne losy i tułaczkę dzieci wysiedlonych z Zamojszczyzny, ocalonych z transportów skierowanych zimą 1942/1943 r. do dystryktu warszawskiego wzbogacając wiedzę o mrocznych czasach okupacji niemieckiej, w tym gehenny najmłodszych mieszkańców tego terenu - z pożytkiem zwłaszcza dla młodych czytelników z pokolenia, któremu los szczęśliwie zaoszczędził doświadczeń, jakie w latach drugiej wojny światowej stały się też udziałem ich rówieśników. Tym samym przyczyni się do pogłębienia istniejącego stanu wiedzy w społeczeństwie. Do dziś bowiem obiegowa wiedza o dzieciach z Zamojszczyzny jest nader „płytką”. Natomiast pokolenie osób posiadających status „Dzieci Zamojszczyzny” odchodzi.

dr Beata Kozaczyńska (ur. w Siedlcach), zawodowo związana z Uniwersytetem Przyrodniczo-Humanistycznym w Siedlcach. Autorka licznych artykułów naukowych i publicystycznych dotyczących problematyki wysiedleń na Zamojszczyźnie i losów jej mieszkańców, w szczególności dzieci. Pomysłodawczyni i realizatorka wielu projektów badawczych (m.in. NCN w Krakowie), wydawniczych i edukacyjnych, dwukrotna stypendystka Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (2007, 2011), za działalność naukowo-badawczą i upowszechnieniową wielokrotnie nagradzana. Autorka książek, m. in. *Muzeum Regionalne w Siedlcach (1967-1999)*, wyd. Siedlce 2005; *Losy dzieci z Zamojszczyzny wysiedlonych do powiatu siedleckiego w latach 1943-1945*, wyd. Siedlce 2006, *Ocalone z transportów Dzieci Zamojszczyzny. Losy dzieci wysiedlonych z Zamojszczyzny do dystryktu warszawskiego 1942-1945*, wyd. Siedlce 2011 i 2012 (tłum. na j. angielski), *Nie było kiedy płakać. Losy rodzin polskich wysiedlonych z Zamojszczyzny 1942-1943* (wstęp, wybór i oprac. - t. I i II), wyd. Siedlce 2014, *Byliśmy w transportach Dzieci Zamojszczyzny* (wstęp i oprac.), wyd. Warszawa 2017. Autorka scenariuszy 2 wystaw historycznych: „Ocalone z transportów Dzieci Zamojszczyzny” oraz „Dzieci Zamojszczyzny: historie prawdziwe” (wystawa dwujęzyczna: polsko-angielska).